visat.

Tardor 2017

II Premi PEN Català de Traducció 2017

Joaquim Mallafrè

Benvinguts a l'acte de lliurament del II Premi PEN Català de Traducció Literària, que valora les traduccions de l'any 2016 al català. Em toca intervenir, com a president i representant del jurat, per felicitar, abans de res, els traductors triats, i fer algunes consideracions sobre les seves aportacions. No volem, però, deixar de subratllar la qualitat d'altres traduccions, que a causa del tall definit per la naturalesa de la convocatòria, que només té en compte quatre finalistes, no podem esmentar en aquest acte formal. Vull fer constar l'agraïment a Ramon Ripoll, que, com a secretari, ha coordinat la feina d'un jurat que gràcies a la seva dedicació ha estat en contacte constant. La dispersió territorial i les diverses obligacions dels membres no facilitaven les reunions presencials, però la recollida de vots, la priorització i la seva justificació ha estat en tot moment coneguda i ratificada per tots. La tasca, també compartida amb Izaskun Arretxe, Ramon Farrés i Susanna Rafart, ha estat, doncs, molt fàcil.

Teníem una llista de trenta-dues obres publicades l'any 2016. Se'n va descartar una reedició d'una traducció de Carles Riba per raons òbvies. Els membres del jurat n'hi vam afegir dues, que coneixíem i que no figuraven a la llista, la qual tampoc no n'incloïa alguna altra que no vam poder valorar. Tanmateix, la tria obeeix a uns criteris contrastats que validen les traduccions dels finalistes i del guanyador, i que dona uns resultats i un ordre que, naturalment, no són exactament els de cadascun dels membres del jurat, però que responen al judici col·legiat que compartim en aplicar la suma final de vots de cadascú.

En una primera llista es van assenyalar una vintena llarga de títols, que ens semblaven dignes de consideració per la importància de l'obra, per l'oportunitat d'incorporar-los al català i, lògicament, per la qualitat de la traducció. Cal dir que difícilment es coneixen totes les llengües de partida, encara que entre tots els membres del jurat es

puguin cobrir diverses necessitats, i que no és fàcil disposar de tots els originals. És una mancança present en altres jurats i que ens porta a valorar en molts casos la qualitat de la llengua de la traducció. En l'atenció a una determinada obra d'especial rellevància de l'autor i del català emprat, se l'ha de contrastar amb la llengua original, fent les consultes oportunes si cal. En els premiats avui, la comparació amb els textos originals va ser del tot possible.

Cada convocatòria té unes característiques diferents segons la naturalesa de les obres presentades. Convido els altres companys, en la sempre difícil i discutible tasca valorativa, a matisar o a completar les meves observacions, que volen ser portaveu de les de tot el jurat. Diria que l'any passat es va produir la culminació o continuïtat de projectes de llarg recorregut, fruit d'una trajectòria sobre una obra o un autor. No ens en podíem desentendre. Tampoc no havíem de perdre de vista les traduccions individuals de mèrit que s'hi van publicar.

En un estadi avançat de les deliberacions, cada membre en va escollir cinc per ordre de preferència i sovint amb raonaments sobre la tria. D'aquesta llista, amb notables coincidències, en van destacar els quatre finalistes més votats, i entre ells el guanyador, d'acord amb la puntuació global resultant.

Comentant, per ordre alfabètic dels traductors, les obres que representen una dedicació temàtica perllongada, el jurat ha valorat l'aparició a Edicions Proa del *Cançoner* de Petrarca, una feina d'anys de Miquel Desclot, que incorpora al català un clàssic indiscutible, traduït amb mestria reconeguda ja en anteriors avançaments petrarquistes, que personalment conec des de la meva condició de jurat dels premis de traducció Vidal Alcover de Tarragona.

Cantos pisans, d'Ezra Pound, editats per Adesiara i traduïts per Francesc Parcerisas, a banda de la rellevància de l'obra i de la qualitat d'una traducció, amb notes que n'aclareixen les referències, expressen la persistència en la dedicació a un autor i amplien el patrimoni literari català sobre Pound, després de les traduccions de *Cathay* i d'*Un esborrany de XXX Cantos*, de Parcerisas mateix.

Shakespeare. Versions a peu d'obra, en edició de Biblioteca Núvol, és un conjunt de deu obres de Shakespeare –nou peces teatrals i un poema, la meitat inèdits– resultat d'una tasca d'anys, que, amb el seu pes literari, fa viva al lector l'eficàcia que han tingut per a

l’espectador unes traduccions contrastades als escenaris, en diàleg amb els diversos agents teatrals.

S’han valorat altres traduccions, de professionals la solvència dels quals ja ens mereix atenció d’entrada i de no tan coneguts que ens mereixen la mateixa consideració pel mèrit de l’obra i pel domini que demostren.

I potser com a contrapunt de les obres més canòniques que hem comentat més amunt, hi ha hagut coincidència a prioritzar una obra més popular, *Pólvora i canyella*, editada per La Campana i traduïda per Xavier Pàmies, al costat d’altres obres importants. Hem pensat que una novel·la en la tradició, per entendre’ns, de *L’illa del tresor*, aporta a la literatura catalana una dosi d’enjòlit compatible amb la qualitat d’una traducció impecable d’una novel·la de pirates, una novel·la d’aventures que en una certa tendència actual –en conec antecedents en anglès– barreja pirates amb altres temes tradicionalment no tan relacionats, com la cuina; en el nostre exemple, veiem una curiosa versió culinària de Xahrazad, en què els àpats poden salvar-nos tant com els contes.

Exposada la nostra tasca, repetim l’enhorabona als finalistes i al guanyador. Les votacions marquen un primer lloc que no disminueix el mèrit dels finalistes. I no deixem d’expressar el reconeixement a la feina de molts altres traductors, que enriqueixen any rere any el nostre capital literari.

Gràcies a tots els assistents per la vostra presència.